

Ekonomiczny Uniwersytet Dziecięcy

Pieniądze szczęścia nie dają? Czyżby? - O szczęściu i pieniądzach w nauce

Prof. Piotr Michoń

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu
13 stycznia 2022 r.

Organizatorzy

UNIWERSYTET
EKONOMICZNY
W POZNANIU

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIĘCY.PL

1

O czym będziemy dzisiaj mówić?

- Wygrana na loterii
- Efekt dupka
- Pieniądze jako środek
- Porównania
- Bogaci, nie są już klasą próżniaczą
- Szczęśliwi ubodzy
- Emocjonalny i kognitywny dobrostan
- Pieniądze i przepływ
- Wydawaj mądrze
- Zysk vs. strata

2

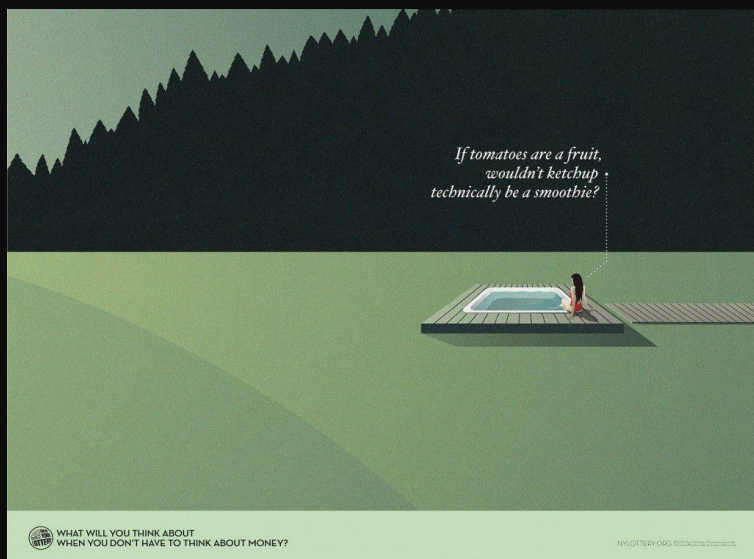

3

4

Wygrać na loterii

5

6

Klątwa wygranej?

7

„Wygranie na loterii to najgorsza rzecz, jaka mi się przytrafiła”.

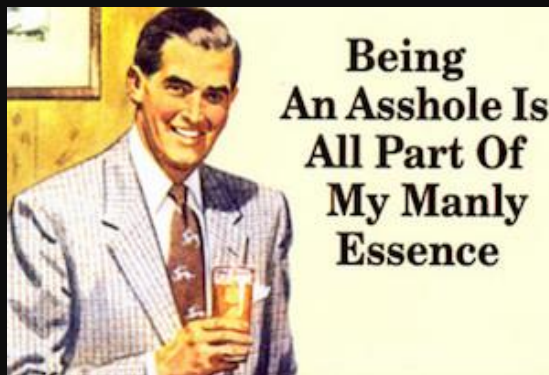
8

Niezależność i relacje międzyludzkie

9

Efekt dupka?

10

Panie,
wszystko o co proszę
to szansa bym
mógł Ci udowodnić
że szóstka w
LOTTO nie uczyni
mnie złym
człowiekiem

www.4laugh.pl

your eCards
someecards.com

To bardzo ważne
by odpowiednio prośbę sformułować

www.demotywatory.pl

11

- Presja rozsądnego gospodarowania i używanie pieniędzy
- Praca, czyli teraz mi to lotto
- Niedojrzałość

12

Czy warto więc grać na loterii?

- Wyobrażenia i emocje
- Pozwól mi dalej śnić i myślenie magiczne

13

„Economic possibilities for our
grandchildren”

14

Dlaczego nie pracujemy **mniej?**

15

W roku 2030 wzrost (gospodarczy) się **zatrzyma**
a ilość pracy koniecznej do wykonania spadnie
niemal **do zera.**

16

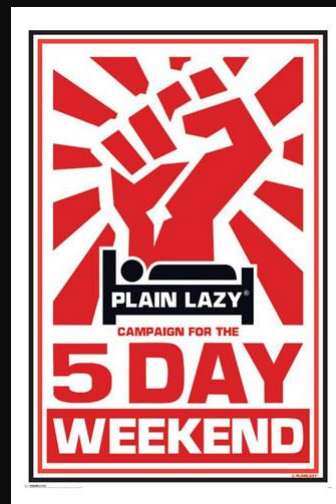

17

Dlaczego nie mamy tyle odpoczynku ile przewidywał Keynes?

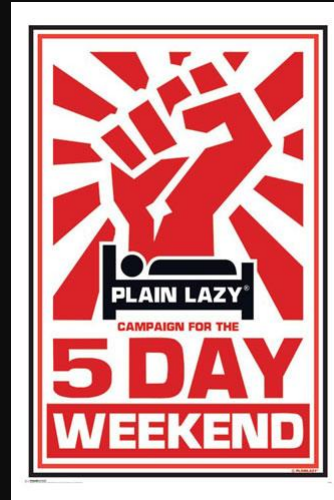
- **potrzeby relatywne** vs. podstawowe (R. Frank)

18

Dlaczego nie mamy tyle odpoczynku ile przewidywał Keynes?

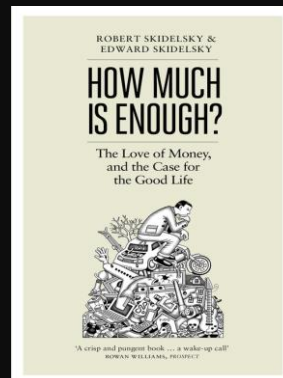
- potrzeby **relatywne** vs. podstawowe (R. Frank)
- przecenianie siły pragnienia **odpoczynku** (R. Freeman)

19

Dlaczego nie mamy tyle odpoczynku ile przewidywał Keynes?

- **Manipulacja** pragnieniami / reklama jako forma wywoływania braku satysfakcji
- Poszerzanie zakresu konkurowania o **status**
- Ideologia wolnorynkowego kapitalizmu jest **wroga wobec idei**, że jakaś suma pieniędzy jest „wystarczająca”
- **Monetaryzacja** relacji

20

- Pretas
- Głodne duchy

21

Co mówi nam ekonomia?

Im więcej tym lepiej

22

Konsumpcyjny kapitalizm osiąga zyski tylko wtedy, gdy możemy zwrócić się do ludzi, których podstawowe potrzeby zostały zaspokojone, ale którzy dysponują środkami na zaspokajanie „nowych”, wymyślonych potrzeb.
(B.Barber 2009)

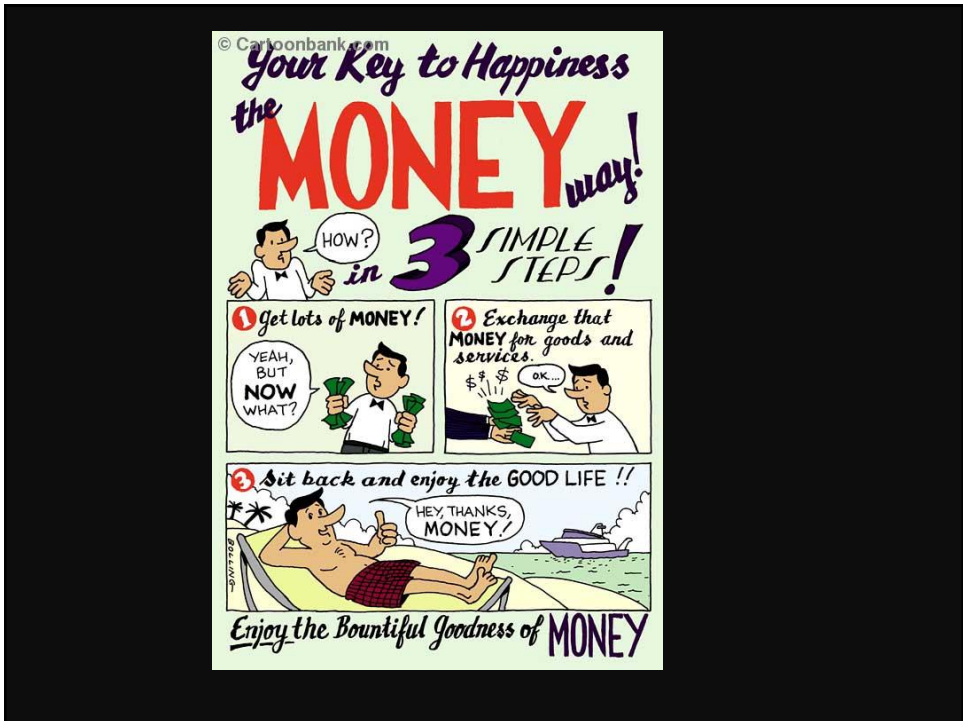
23

Pieniądz jest środkiem

24

25

26

Pieniądze: cel czy środek do zaspokajania potrzeb?

- Banknoty emitowane przez Narodowy Bank Polski są prawnym **środkiem** płatniczym w Polsce.

27

	Bez środka	Zo środkiem
Lekka praca	Lody waniliowe	60 pkt. – lody waniliowe
Ciężka praca	Lody pistacjowe	100 pkt. – lody pistacjowe

The complex block contains a table comparing the effort required to produce different types of ice cream. The table has three columns: an empty column for effort level, 'Bez środka' (Without money), and 'Zo środkiem' (With money). The first row shows 'Lekka praca' (Light work) leading to 'Lody waniliowe' (Vanilla ice cream) without money, and '60 pkt. – lody waniliowe' (60 points – vanilla ice cream) with money. The second row shows 'Ciężka praca' (Heavy work) leading to 'Lody pistacjowe' (Pistachio ice cream) without money, and '100 pkt. – lody pistacjowe' (100 points – pistachio ice cream) with money. To the right of the table are two images of ice cream: one in a white bowl with pistachios and one in a metal bowl with vanilla and pistachios. The watermark 'Kwestia Smaku.com' is visible in the top right of the image area.

28

29

Nie będę już zarządzał pieniędzmi innych ludzi i instytucji. Mam wystarczająco dużo swoich, by nimi zarządzać. Niektórzy, którzy mają rozsądne wyobrażenie na temat tego ile zarobiłem, mogą być zdziwieni, że ogłaszam odejście z tak małą sumką na koncie. Nie ma sprawy; ja jestem zadowolony z tego, co zdobyłem. Więcej, pozwolę innym zbijać 9, 10, 11 – cyfrowe fortuny. Ich życie przynosi im tylko rozczarowanie. Spotkania zapisane od pierwszej do ostatniej strony kalendarza, wszystkie terminy w ciągu najbliższych trzech miesięcy zajęte, wyczekiwanie dwu-tygodniowego urlopu w styczniu, podczas którego i tak będą przyklejeni do swoich komunikatorów i innych tego typu urządzeń. Jaki to ma cel? (...) Wyrzucie swoje komórki i cieszcie się życiem.

30

- *Dopóty wspaniale jest mieć pieniądze,
dopóki nie zagubi się mądrości dostrzegania
rzeczy,
których nie można za nie kupić.*

Salvador Dali

31

Porównania

32

Porównania

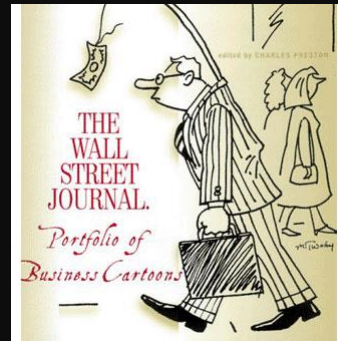
- 1976 – wynagrodzenie CEO's

= **36 x** średnia płaca

- 1993 - **131**

- 2008 – **369**

- 2020 - **351**

33

Bądź szczerzy

- W jakim społeczeństwie chciałbyś/chciałabyś żyć?
- założenie: siła nabywcza pieniądza jest taka sama w obu społeczeństwach.

**Spółeczeństwo A – w którym zarabiasz 100.000 \$
rocznie**

**Spółeczeństwo B – w którym zarabiasz 170.000 \$
rocznie**

34

Bądź szczerzy

- W jakim społeczeństwie chciałbyś/chciałabyś żyć?
- Założenie: siła nabywcza pieniądza jest taka sama w obu społeczeństwach.

**Społeczeństwo A – w którym zarabiasz 100.000 \$
rocznie, ale wszyscy inni mieszkańcy zarabiają
60.000\$ rocznie**

**Społeczeństwo B – w którym zarabiasz 170.000 \$
rocznie, a wszyscy inni mieszkańcy zarabiają
250.000 \$ rocznie**

35

Dwa osiedla

ISOS

- Małe różnice

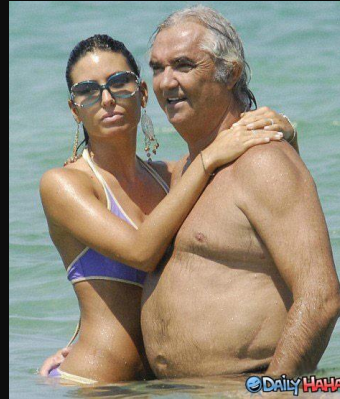
Anios

- Duże różnice
- Ludzie najbogatsi mniej szczęśliwi niż w ISOS
- Większość ludzi wierzy, że pieniądze dają szczęście.

36

Pieniądz ma charakter społeczny

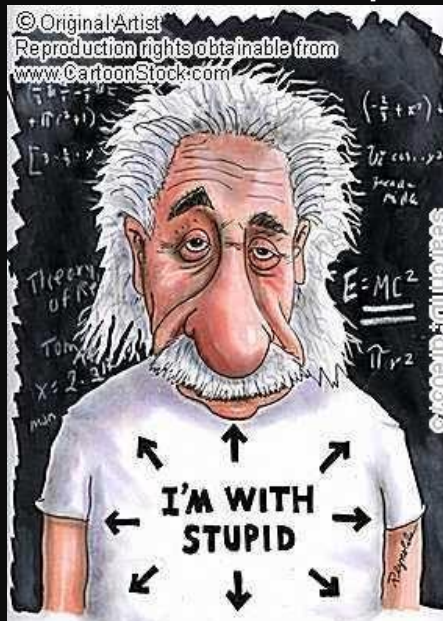
- Pieniądze umożliwiają człowiekowi osiągnięcie tego co chce bez względu na to czy jest lubiany czy nie.

37

Zarobki i zadowolenie z pracy

Fizycy

38

- zadowolenie z własnej sytuacji materialnej jest w większej mierze efektem psychologicznej skłonności do odczuwania szczęścia niż reakcją na rzeczywistą sytuację.

39

Amisze

40

41

Skala 1-7
 1 - „nie... z mojego życia”
 7 - „jest... dowolony”

2.8
 Bezdumni w Kalkucie

5.8
 Amerykańscy multimilionerzy

4 5 6 7

5.8
 Inuici z Grenlandii

5.8
 Masaje z Kenii

42

- *Ci którzy mówią, że pieniądze nie dają szczęścia nie wiedzą gdzie robić zakupy.*

43

Czy pieniądze dają
szczęście?

błąd **przeceniania**

44

Czy pieniądze dają
szczęście?

kupowanie czasu (Whillans et al. 2017)

45

Czy pieniądze dają
szczęście?

kupowanie doświadczeń

46

Czy pieniądze dają szczęście?

 dawanie innym

47

Pieniądze –perspektywa indywidualna

- Bogactwo zwiększa szczęście, kiedy **pozwala wyjść z biedy** i przejść do klasy średniej, a potem jego wzrost nie ma już znaczenia

48

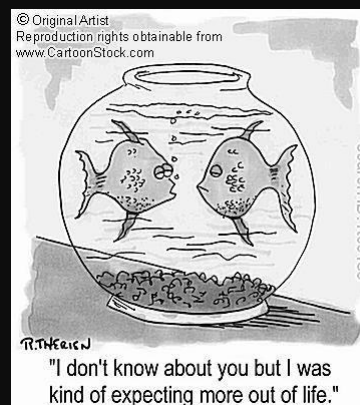
- Korelacja pomiędzy dochodem i subiektywnym dobrostanem jest znacząco mniejsza, gdy używa się mierników **doświadczanego** szczęścia zamiast miar subiektywnego zadowolenia z życia.

49

Adaptacja aspiracji

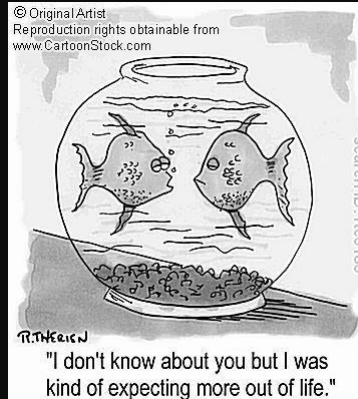
- Dzisiaj kilka milionów to nie to co kiedyś

50

Adaptacja aspiracji

- Diagnoza Społeczna
- Poziom dochodu a oczekiwany poziom dochodu za dwa lata
- $r=0,83^{**}/$
- 1636 zł/ miesięcznie,
2344 zł/ miesięcznie

51

Blog i podcast

WWW.EKONOMIASZCZESCIA.PL

52

Ocena zajęć

Prosimy o wypełnienie ankiety oceny zajęć 😊

Zeskanuj QR kod.

Link do ankiety zostanie przesłany także na mail podany podczas rejestracji.

Państwa opinie są dla nas bardzo ważne!

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL